

صفر تا صد پالایشگاه‌داری فراسرزیمینی و مزایای آن برای اقتصاد ایران

پالایشگاه‌های ایرانی در سرتاسر جهان

بازسازی و بیمه فروش نفت، عبور از ناترازی بنزین و نفوذ به کشورهای هدف از اصلی‌ترین مزیت‌های پالایشگاه‌های فراسرزیمینی است

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس مطرح کرد

پالایشگاه‌داری فراسرزیمینی خنثی‌سازی واقعی تحریم‌ها

دکتر جعفر قادری با اشاره به این موضوع که مزیت‌های اجتناب از خام‌فروشی و تلاش در راستای فروش محصول نهایی و فراوری شده بر کسی پوشیده نیست، تصریح کرد: با تولید فرآورده‌های نفتی می‌توانیم بازارهای بیشتری

به دست آوریم. نفت خام بازارهای محدود و مشخصی دارد و به همین دلیل براحتی می‌توان آن را تحریم کرد اما فرآورده‌ها بازار گسترده‌تری دارند و حمل‌ونقل آنها راحت‌تر است، به همین دلیل تحریم‌پذیری‌شان در مقایسه با نفت خام کمتر است. باید پالایشگاه‌سازی داخلی و خارج از کشور در دستور کار قرار گیرد. مجموعه کارهایی که می‌توانیم در حوزه پالایشگاهی انجام دهیم، می‌تواند به قدرت‌مانور ما برای فروش نفت بیفزاید.

وی در گفت‌وگو با «وطن امروز» گفت: وزارت فعلی نفت ظرفیت‌هایی را در ونزوئلا و کشورهای دیگر درباره همکاری‌های پالایشگاهی شناسایی کرده است. استفاده از آنها می‌تواند مزایای زیادی برای کشور داشته باشد و منافع ما را تأمین کند.

همکاری در پالایشگاه‌های فراسرزیمینی در قالب تعمیر پالایشگاه‌های موجود و تجهیز و راه‌اندازی آنها بستری را برای جذب نیروی تخصصی ما در خارج از کشور فراهم می‌کند. به این ترتیب، می‌توانیم به صدور خدمات فنی- مهندسی دانش‌بنیان به کشورهای دیگر بپردازیم که مزایای زیادی برای کشور دارد. به این ترتیب، هم به کشورهای دوست کمک می‌کنیم و دانش خود را در اختیار آنها قرار می‌دهیم و هم ارزآوری برای کشور داریم. این روش سوپاپ اطمینانی برای خنثی‌سازی تحریم‌های نفتی به شمار می‌رود.

قادری در ادامه در ارتباط با خبر اخیر وزیر نفت مبنی بر افزایش فروش نفت کشورمان به ازبکستان و همکاری در پالایشگاه‌های این کشور خاطرنشان کرد: افزایش روابط با کشورهای منطقه در حوزه نفتی و پالایشگاهی به کاهش هزینه‌های حمل‌ونقل منجر می‌شود. برگ برنده ما نسبت به کشورهای منطقه این است که سطح فنی- مهندسی بالاتری در مقایسه با آنها داریم و می‌توانیم با انتقال دانش خود به این کشورها منافع ۲ طرف را تأمین کنیم.

این نوع ارتباطات به کاهش تحرکات غربی‌ها علیه کشور ما منجر می‌شود، زیرا منافع ما با همسایگان گروه می‌خورد و براحتی کشورهای دیگر نمی‌توانند علیه ما اقدام کنند. افزایش روابط ما با کشورهای منطقه از قبیل ازبکستان، عراق، سوریه و لبنان زمینه‌ای را فراهم می‌کند که آنها در حوزه‌های دیگر نیز در دور

زند تحریم‌ها به ما کمک کنند.

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس گفت: هر کدام از کشورهای همسایه که پالایشگاهی با ظرفیت خالی داشته باشند، می‌توانند هدف ما برای همکاری باشند. با ازبکستان نیز می‌توانیم در حوزه پالایشگاهی همکاری داشته باشیم. زیرا این کشور دارای پالایشگاه‌هایی است که با تمام ظرفیت فعال نیستند. افزایش این تعاملات اقتصادی در منطقه می‌تواند به خنثی‌سازی تحریم‌ها کمک کند. به طور کلی، تلاش‌های وزارت نفت فعلی در زمینه همکاری با پالایشگاه‌های فراسرزیمینی اقدام مثبتی است.

در ارتباط با ونزوئلا تجربه موفقی داشتیم و به افزایش فروش نفت کشورمان پرداختیم. ونزوئلادارای منابع عظیم نفتی است اما به خاطر قوت سنگین بودن نفتش به نفت سبکی مانند نفت کشور ما نیاز دارد.

همچنین این کشور نیز تحت تحریم قرار دارد و از این نظر با مشکلاتی برای بهره‌برداری از پالایشگاه‌هایش مواجه است. نیازهای دوطرفه تهران و کلارکس زمینه‌ای برای همکاری ۲ کشور به وجود آورده است.

تاکنون ۶ پالایشگاه فراسرزیمینی توسط وزارت نفت دولت سیزدهم راه‌اندازی شده است

ونزوئلا/ پاراگوئا با ظرفیت ۹۵۵ هزار بشکه و ونزوئلا/ ال پالیتو با ظرفیت ۱۴۰ هزار بشکه نیکاراگوئه/ بولیوار سوپریم سوئو با ظرفیت ۱۰۰ هزار بشکه سوریه/ الفروقلس با ظرفیت ۱۴۰ هزار بشکه ازبکستان/ ابخارا و فرغانه (در حال بررسی بیشترین میزان بازدهی)

آنها خواهد شد. نخستین پالایشگاه، پالایشگاه دولتی ۱۴۰ هزار بشکه‌ای «ال پالیتو» در ایالت کارابوبوی ونزوئلاست.

در دومین و مهم‌ترین قرارداد، شرکت‌های دولتی ایران برای تعمیر پالایشگاه پاراگوئا، بزرگ‌ترین پالایشگاه نفتی ونزوئلا با ظرفیت ۹۵۵ هزار بشکه در روز که به دلیل تحریم آمریکا فرسوده شده و بخشی از ظرفیتش کاهش یافته، آماده شده است.

اوایل سال جاری نیز شرکت‌های دولتی ایران قطعاتی را برای راه‌اندازی مجدد یک واحد تولید بنزین به پاراگوئا ارسال کردند.

در سومین قرارداد نیز شرکت ایران و ونزوئلا برای تکمیل طرح پالایشی نیکاراگوئه پیش‌بینی شده است. پالایشگاهی که ایران سهامدار آن خواهد شد، یک پالایشگاه ۱۰۰ هزار بشکه‌ای به نام «بولیوار سوپریم سوئو» در نیکاراگوئه است.

هفته گذشته جواد اوجی، وزیر نفت از شروع فعالیت پالایشگاه فراسرزیمینی «ال پالیتو» خبر داد. وی در این باره گفت: این ارزیابی دربره و ۴۳ ساله‌ای بود که به همت همکاران شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی و پیگیری مدیرعامل این شرکت در بخش فراسرزیمینی تحققت یافت، نقطه آغاز این اقدام در ونزوئلا بود و با برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده در دیگر نقاط نیز ادامه خواهد یافت.

غیر از ونزوئلا اخیرا اخبار امیدوارکننده‌ای درباره سهامداری کشور در کشور ازبکستان به گوش می‌رسد. علی جدی، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی در این باره گفته بود: در حاشیه نشست پیمان شانگهای، ایران قرارداد جدیدی برای بازسازی ۲ پالایشگاه فراسرزیمینی در ازبکستان را نهایی و منعقد کرده است. ما می‌توانیم علاوه بر ازبکستان با کشورهای همجوار نیز در حوزه پالایشگاه‌داری فراسرزیمینی مذاکره کنیم.

وی افزود: مجموعه صنایع فراسرزیمینی چه در بحث پالایشگاه، چه پتروشیمی و چه نیروگاه به دلیل توسعه صادرات خدمات فنی- مهندسی ایران، نفوذ اقتصادی ما را در کشورهای همسایه افزایش می‌دهد.

جدی گفت: هم‌اکنون در ایران شاهد فعالیت بخش خصوصی در راه‌اندازی پالایشگاه‌ها و مینی پالایشگاه‌ها هستیم و دولت باید کمک کند تمام این ظرفیت‌ها هم در داخل و هم در خارج فعال‌تر از گذشته شود. صادرات فرآورده‌های نفتی باید هدف‌گذاری شود؛ موضوعی که به هر دلیلی در دولت پیش به آن پرداخته نمی‌شود.

پایین‌تر از ظرفیت اسمی در ونزوئلا کرده است و از طریق صادرات خدمات فنی- مهندسی علاوه بر بازسازی پالایشگاه کشور هدف، خوراک ورودی پالایشگاه را نیز منطبق بر نفت خام ایران تعبیه کرده است. بدین ترتیب، علاوه بر صادرات خدمات فنی- مهندسی دانش‌بنیان، زمینه صادرات نفت خام ایران و تبدیل نفت خام به فرآورده‌های نفتی از طریق پالایشگاه‌های فراسرزیمینی را فراهم آورد.

این راهکار جدید که ایران با صادرات خدمات فنی- مهندسی به بازسازی پالایشگاه‌های نیمه‌فعال کشورهای همسایه اقدام می‌کند، سیاستی است که در بسیاری از کشورهای تحریمی این امکان را به ایران خواهد داد از سرمایه‌گذاری مستهملک شده اولیه کشورهای تحریمی برای تبدیل کردن آن پالایشگاه‌های ساخته شده به یک پالایشگاه فراسرزیمینی سازگار با نفت خام ایران برای خوراک ورودی استفاده کند.

در شرایط سهامداری کشورمان در این پالایشگاه‌ها، نه تنها به سرمایه‌گذاری اولیه و صرف زمان برای ساخت نیاز نیست، بلکه ایران در ازای سهام دریافت شده، یک خدمت یا کالا ارائه می‌دهد. مفهومی که از سال‌ها قبل در مفاهیم اقتصاد انرژی دنیا وجود داشته و دارد.

بنابراین سهامداری ایران در پالایشگاه‌های فراسرزیمینی علاوه بر خنثی‌سازی تحریم‌ها، امکان فروش نفت ایران به این پالایشگاه‌ها و همچنین ایجاد درآمدهای ارزی جدید را فراهم می‌کند.

بازسازی برای فروش نفت

یکی از اصلی‌ترین مزایای پالایشگاه‌های فراسرزیمینی بازسازی برای فروش نفت ایران بویژه در زمان تحریم است. در شرایطی که فروش نفت کشورمان عملاً به دلیل تحریم کاهش محسوس داشته است و از سوی دیگر نقل و انتقالات مالی بین‌المللی نیز محدود شده، سهامداری پالایشگاه‌های دیگر کشورها می‌تواند باطل‌کننده تمام فشارهای غرب باشد.

تأمین سوخت کشور و عبور از ناترازی بنزین

در مسیر تبدیل نفت به فرآورده‌های نفتی، نباید موضوع زمان و هزینه بسیار بالای ساخت پتروپالایشگاه و پالایشگاه را فراموش کرد. ساخت پتروپالایشگاه به تعداد بالا با توجه به شتاب روزافزون مصرف مواد شیمیایی در دنیا و همچنین ساخت پالایشگاه به میزان لازم برای برطرف کردن نیاز به بنزین، بسیار اهمیت دارد اما ۲ متغیر مهم «سرمایه» و «زمان» در این رابطه اثرگذار است. این یعنی هر گونه اقدامی در این رابطه به حداقل ۲-۳ سال زمان احتیاج دارد و در کوتاه‌مدت در دسترس نیست. این در حالی است که از ابتدای سال جاری موضوع ناترازی مصرف و تولید بنزین در کشورمان مطرح شده است به طوری که در برخی روزهای تابستان میزان مصرف بنزین به بیش از ۱۰۰ میلیون لیتر رسید که رقمی فراتر از تولید کشور است. به نظر می‌رسد در این شرایط بهترین راهکار، استفاده از ظرفیت «پالایشگاه‌های فراسرزیمینی» است. در این راهکار ایران اقدام به تولید فرآورده در پالایشگاه‌های ساخته شده موجود در سطح جهان می‌کند، بویژه پالایشگاه‌هایی که امکان سرمایه‌گذاری و

